

دارالفنون

ادبیات فارسی و تاریخ و جغرافیا و ادبیات

فلسفہ ، اجتماعیات ، تاریخ ، جغرافیا ، ادبیات

ایکی آبدہ بر نشر اولنور

مندرجات

علی حیدر

ازمیرلی اسماعیل حق

نجیب عاصم

محمد شرف الدین

محمد امین

نبات حامد

ذکا تدقیق لری

ایکی تورک فیلسوف

علم لسان

متنبی

فرہ دریق نیچہ وبر معرفت نظریہ سی

دہ مورق راسی و معشری وجدان

استانبول — مطبعہ عامرہ

۱۹۲۶

ده موقراسی و معشری وجدان (۱)

بو مصالعاتم زده اسمنی صیق صیق یاد ایده حکمز بویوک فرانسز فیلسوفی (او کوست قونت) مشهور بردستورنده : « اجتماعی مقانیزما نهایتده عرفله استناد ایدر » دیمشدی . بو حکم شبهه سز مفرطدر . اجتماعی مقانیزما پک معضل و متعدد عناصره ، بالخاصه آشاغیده ایضاح ایده حکمز وجهله اقتصادی *économique* عاملاره تابعدر . فقط صرف متخصصلری علاقه دار ایده بیان نظری برتنقیده یورولاجق یرده بو دستورده پک درین اولان حقیقتی تفریق ایتمه چالیشالم .

اجتماعیاتیچیلرک چوق ای بیلدیکی فقط ایش آداملرینک اکثریا واقف اولمادیغی بر حقیقتدرکه برملکونک اصل صاحبیلر خبزی زهنیتک سرعت تطامیلد مناسبدر . بر دولتک طرز اداره سنک دواملی اولمه سی ایچون بونک یالکیز خارجدن انفاذ ایدلمه سی ، قبول ایتدیرلمه سی کافی دکلدر؛ عینی زمانده بودولتی تشکیل ایدن فردلر طرفندن ایستدیرلمه سی ده لازمدر . بو حال عمومی مؤسسملر ایچون اولدیغی کبی خصوصی قانونلر ایچون ده بر حقیقتدر . نیجه قانونلر ا کلاشیلیمغه ، قبول ایدلمکه ، ایستدیرلمکه مساعد بر محیط بوله مادقلرندن عقیم قالمشالردر . بر مملکتک مقدراتی اداره ایتک کبی آغیر وظیفهلری اولانلرک حقیقی سعی ، قانونلری رسماً نشر و اعلان ایتک دکل - که بونستناً قولایدر - دها زیاده فکرلری بوقانونلری حسن تلقی و قبوله حاضرلامق اولدیغی بیلکیم آرتدجه دها ای کلا یورم . جدأ بو وظیفه کوچ ، اکثریا نانکوز و صیقینتیلی در . فقط بوتون وظیفهلرک اک مهمیدر .

بوفکری بوتون مجرد محاکمه لردن دها ای آ کلاده حق اولان غایت بسیط بر مثال آله م . بوتون مملکتلرده و بالخاصه صنایع حیاتک کشف اولدیغی برلرده عملهنک طالعه اشتغال ایدلمکده در . مثلاً بویوک غرب مملکتلرنده اوجوز مسکنلر تأمین ایچون بر انشآت سیاحتی وارددر . عملهنک ملک صاحبی اولماسی ، عرصه آله رق کوچوک اویخی انشا ایتدیرمه سی ایچون کندیسنه اوزون وعده لی قره دی ویرمک سهلتر کوستریلیر . بویله

(۱) « اجتماعات وده موقراسی » حقه ده حاضر لانا ن برتنمک رنجی بخشیدر .

بر سیاستك اجتماعى بويوك براهميتى اولديغنى سويله مك بيله زالددر. چونكه بوسايدهده عمله ملك صاحبي اوله رق اوينه، باغچه سنه مربوط اولور. بومر بوطيت اوڭى قهوه و ميخانه لردن دولاييسيله اوزا قلاشديران بر واسطه ديمكدر. كونده سكر ساعتلك سعيك و «انكلير هفته سي» نك قبولندن برى بوسياست دها بويوك براهميت كسب ايتدى. زيرا عمله نك بوش زمانلرينك تنظيمي مسئله سنده بولنان چاره حللردن برى اولدى. بو سايدهده عمله نك بوش ساعتلرينى اوڭى تزيينه و باغچه سنى اكمكه قوللانجنى اميد ايدلدى. حد ذاتده مكممل اولان بو سياست كنديسندن حقييله بلكه نيلن نتيجه لرى مع التأسف هر يرده ويرمدى. سبب؟ چونكه بوندن استفاده ايدجك اولان عمله بواييلكلى حس ايمكه حاضر لانتش دكلردى. بوسياست آنجق عمله نك كافى درجه تنوير و تربيه ايدلديكى يرلرده تماميله موفق اولمشدر. عمله يه جان صيقاجق اخلاق درس لريه دكل بسيط مثاللر و واقعه لرله ساده و سحى ذوقلرك ديكر ذوقلره اولان فائقيتى، كندى اوده اولمق حظى، كندى نك اولان بر طور اغه شخصى اثرينى براقق و بابا اوجاغى بر يوواده بويويه جك چو جقلى كوزمك و بواوجاغى بوندن كونه كوزلشديرمك ذوقى و برلمكه چاليشيلدى.

سياستجى لرك چوغى بومسئله يى جدى اوله رق دوشونمه ديلىر. چونكه اونلر مؤسسئله نك، قانونك شكل حقوقينك مطلق نفوذ و قدرته اينانيرلر - شهبه سزكه بونده قسماً حقليدرلر. فى الواقع امر ايدن، اجبار ايدن، تحمىل ايدن بر قانون عرفلرده درين تحوللر ميدانه كستيرير. اطاعت اعتياديله يا و اش يا و اش مجبوريت شكلى زائل اولارق معشرى وجدانده درين دكيشكللر حصول بولور. روحياً تجيلر ايله اجتماعياً تجيلر ك انتقال قانونى: Loi de transfert تسميه ايتدكلى شى ايسته بودر. ابتدائى بروجدان ايچون « كيمسه يى اولديرمه يه جكسك، كندى كندينه حقلاشمايه جكسك » قعده سنه رعايت ايمك كوچدر. عصرى بر انسانك وجدانى قانونك بواى لرينه بلا مشكلات اطاعت ايدر. حتى مدنى جمعيتلر مركز متوسط برفردى بيله اجدادينه چوق آغير كلن بومجبوريتلره غايت طبيعى اوله رق و بلا شهبه رعايت ايدر. فقط قانون و مؤسسئله لرك، معشرى وجدانلرك محتوياتى دكيشديره ن بو خاصه و قابليتنى الى نهايه توسيع ايمك بويوك بر خطا در. معشرى وجدان هر زمان مطيع دكلدر. او اكثر يا كندينه جبراً ويرمان ايسته نيلن قانونلره قارشى عكس العملده بولونور. قانونلر ايله عرفلر آراسنده واضع قانونك مطلع اولمه سى لازم كلن متقابل برتداخل واردر. عصر حاضر اجتماعياتنك نتايجه يى؛ مثبت بر سياسته دائمى رهبر اولماسى لازم كلن شو حقيقتى ميدانه خيقاردى:

نشر ابراهیم بر قانون عرفی ، معشری وجدان محبوبانی بازاسه باراسه رکبش بر مکده
واصل اولور . فقط بر قانون معشری وجدانی اهباب اتمکله برابر اونک قارا کلور و مبهم
آرزولربنی ده افاده ایتدیکی زماندرکه تام اولور مؤثر اولور .

بو حقیقتک هم اونی موقع فعله قویاییلجک انسانلر ایچون عملی بر مزیتی ، هم ده
ایضاحی بر فضیلتی واردر . بونتیج تاریخی ایضاحه یکی بر استقامت ویره بیلیر .

شمدی یه قدار تاریخ شناسلر بالخاصه ریڈسک ، قرانلرک ، باشده اولانلرک روللری
اوزرنده اصرار ایتدیلر . و هر هانکی بویوک سیاسی برداهی بی تعریف اتمکله اشتغال
ایتدکلری زمان دائماً ساده جه فرده توجه ایتدیلر . هر بویوک سیاسی آدامک عاڈ اولدیغی
جمعیته نه بر ریکنی قید ایتدیلر . اونلر بویوک سیاسی بی پارماقلری آراسنده مطیع ، عاطل
وامر اوزرینه ایسته نیلن شکلی آلان یوموشاق بر بالحق ایله اوغراشان بر نوع هیکلتراش
کبی دوش-وندیلر . بویله جه قهرمانلری یوکسلیتورز دیرکن دوشور یورلردی . فقط بز
اونلری ، یالکز ویردکلری دکل عینی زمانده بولوندقلری محیطدن آلدقلریغی ده قید ایدرک
یوکسلیته جکز . اجتماعاتی اولیان تاریخ شناسلر ؛ فرد ایله ، شخصی قدرت ایله فردی
روحیات ایله یاپیلان ایضاحی سوء استعمال ایتدیلر . حال بوکه بز کوره تاریخک
ایضاحی مشر اولمق ایچون جمعیتی ، اجتماعی وجدان قدرتی ، معشری روحیاتی صوک درجه
نظر اعتباره آلمق لازمدر . سیاسی داهی کله نکل تام معناسیله یاراتیجی کوچوک بر آله
دکلدر . بویله دوشونک اونی تقدیر اتمه مک ، اونی دوشور مکدر . هر شی اونک آرزو
ایتدیکی کبی وقوعبولماز . او ، یاشایان و مقاومت ایدن بر ماده ایله اوغراشیر . ایشته اصیل
بویوکلیکی بوراده در . ناصلکه دنیایی ایضاح ایچون علم کلام سیستملرینه مراجعت ایدلیدیکی
زمان دین کائناتدن هیچ بر شی اکللاماغه محکوم اولدی ایسه ک عیناً مدینه نکل ، مملکتک
حادثاتی ایضاح ایچون ده فردی روحیاته استناد ایدیلیرسه بونلرک اضافی ماهیتلریغی کوزدن
قاجیرمغه معروض قالیرز . و بویاکلیش معرفتک تلقین ایتدیکی عملی سیاست متردد ،
قرارسز ، یوکسکلکدن محروم وقوتسز بر آمپیریزم ایچنده محصور قالیر .

اجتماعی ایسه بویوک سیاسی نکل قدرتی بوسوتون باشقه بر طرزده ایضاح ایدر .
بو قدرت باشقه بر زمینده در . سیاسی داهی او کیسه درکه بر نوع معجزه وی کهانت ایله ،
دوامی مطالعه و مه تودیک مشاهده نکل پاردمیله معشرک قارا کلرک مفکوره سنی تمیز ایدر .

او، کسکین بر نظر له معشرک روحنه کیردک اونق افاده ایدر و معشره کندینی بولدیر. هرکسه قارا کلک کلن شی اونک افاده سندن صوگرا واضح اولور. هرکس کندینی اونده دویار. چونکه او، بوتون وجدانلرده مشترک و هپسنه فائق اولان شیئی سویلر. - بو ایضاح، علمی و ادبی [۱] داهیلر ده شاملدر - سیاسی داهی هرشیدن اول تحلیلکار analytique در. بو یوک شاعر و یقتور هوغو کندینی کائناتک مرکزنده بولنان و بوتون دنیانک کور و لتولرینی اخذ ایدن « طنان بر عکس صدا » یه تشبیه ایدیوردی. بزده عیناً دیه بیلیرز که داهی اول معشره دوغرو اکیلن، اونک فوتنه چیقان، مبهم صیریلتیلری، شکایتلری دیکله یین و صوگرا بونلری هرکسدن ای آکلایان آدامدر. آرتق نه سسنگ بزى او قادار اوزاقلره کوتور مسنه، نه ده قلبلری دریندن متهیج ایتمه نه نه حیرت ایدلر. بوسس شهبه سز بر انسان سسیدر. فقط بزده معجزه وی و الهی کوزو کور. چونکه نا محدود معکسلر بولمشدر. ایشته اوزمان بویوک سیاسی، زحمتلرینک، اضطرابلرینک مقابلی احشاملی، پارلاق و مکمل بر صورتده طویلار. او، معشرک مفکوره سنی بولور. معشره متقابلاً اونق قدرتنک امینی یاپار. بو ابتدائی تحلیللرک و یردیکی نتیجه لری بر دستورله افاده ایتمک ایچون دیه بیلیرز که: « انسانلری اداره ایتمک ایچون یالکنز جسمانی قدرت صاحبی اولمق کفایت ایتمز. معنوی قدرت ده مالک اولمق لازمدر. » معنوی قدرت جسمانی قدرت کبی خارجدن اتقا ایدیله مز. جسمانی قدرت یالکنز اونق انفاذ ایدمک و یا ایدمک روحنده دکدر. سیاسیاتجیلر اونق زمره نک، معشرک روحنده آرا مایدلر. مادامکه بزى اشغال ایدن عملی مسئله ده موقراسیجه تشکیلات مسئله سیدر. واصل اولدیغمز بو نظری حقیقتی باشقه بر جمله ایله افاده ایدم: بر مملکتده یکی احوالی محافظه ایتمک ایچون یالکنز اشیاده و مؤسسسلرده انقلاب یایمق کفایت ایتمز. اختلالی فکرلر و قلبلرده ده یایمق لازمدر. بونی یایمادقجه یکی رژیم تمامیه مستقر اوله ماز.

انقلابک اثری آنجق جسمانی قدرته معنوی قدرتنک علاوه ایدلدیکی زمان حقیقتاً ساغلام اولور. بو دستور اک بویوک سیاسیاتجیلرک هر زمان قاورادقلری بر حکومت قانونیدر.

(۱) نه (نیوتون)، (لایبنز) و (فرما) نک عینی زمانده و مختلف واسطه لوله حساب نامتناهی $Calenle.infinitesimal$ یی کشف ایتملری؛ نه بویوک فرانسز «کلاسیکلر» یی اولان قورنهی، راسین، مولیر، بوسوننک بدیمی مفکوره یی عینی طرزده تصور ایتملری؛ نه ده بوتون اون سکنزنجی عصر مؤلفلرینک فلیتسوف اولملری برز تصادف اثری دکدر.

قراللق سیستهمنک مقانیزماسنی آ کلایان واونی قوللانماسنی بیلن بویوک قراللر تبعه لرینه هیچ بر زمان منفعل بر اطاعت تحمید ایتمکی دوشونمه دیلر . اطاعت ، جسدک بر شکلی اولوب زو حک درین بر دشمانلغنی کیزله یه بیلیر . موقع اقتدار ، یالکیزجه وجودک شکلی دکل ، بالخاصه روحک فکری التحاقنی ده ایسته ملی . یالکیز اطاعت دکل حرمت ده طلب ایتمه لیدر . قراللق سیستهملری جسمانی اقتدار لرینه مالک اولدقلری واونی اجرا ایتمکلری حالده معنوی قدرتلرینی غائب ایتمکلری کون سقو ط ایتمیلر . عصری ده موقرا سیرالچون بو بر درس اولمیلیدر . حتی دینه بیلیرکه ده موقراسیلر قرا لیتلردن چوق داها زیاده وطنداش لک درین و حقیقی مربوطیتلرینه محتاج رلر . فی الحقیقه قراللق سیستهملرنده حاکمیت بر تک شخصده متمرکزدر . تبعه اونی خارجدن تقویه و اوکا حرمت ایدر . ده موقرا سیده ایسه بالعکس حاکمیت معشرک هیئت مجموعه سندن کلیر . ده موقراسیده هر وطنداش کندیسنک هم واضع قانون ، هم تابع اولدیغنی ، حاکمیتک بر قسمنه مالک اولدیغنی حالده بو حاکمیتک کندی فوقه حیقدیغنی وهرنه اولورسه اولسون اوکا هم اطاعت ، هم حرمت و محبت ایتمکه مجبور اولدیغنی آ کلایمالیدر .

دیگر بر زمره تدقیقات بزه ، معنوی قدرتی تأمین ایتمکی دوشون بر ده موقراسینک سیاستده کی خط حرکتی ده یقین بر طرزده تثبیت ایتمیره بیله جکدر .

سیاسی مؤسسهلر « ایلک » حادثهلر دکلدر . پک بسیط و یاقینده ابتدائی مکتب طلبه لرینک ده بیله جکی بر حقیقتدرکه بشری « فیمندر » ، یعنی بدیعی ، اخلاقی ، سیاسی حتی اقتصادی قیمتلرک هپسی معبدلردن دوغمشدر . خو جام موسیو (بوغله) نک افاده سنجه بشریت تاریخی « قیمتلرک بویوک بر لاییکلشمه » حرکتی کوستریر . سیاسی شکللرک تکاملنه عمومی بر عطف نظر بزه مؤسسهلرک متعاقب تحوللرینک نلره تابع اولدقلرینی و معشری وجدانلرک هانکی حاللرینه تقابل ایتمکلرینی اوکوره ته جکدر . شو تاریخی و نظری مطالعات بزه بعض عمومی حرکت قاعده لری ده تلقین ایده جکدر .

اوتهدنبری وحالا بر چوق صافدلر ظن ایدرلرکه اک اوزاق بشریت تاریخنده بیله حکمدارلر ، قراللر واردی . نته کیم (وولتهر) ک بو ذهابی تأیید ایدن شو مشهور مصراعنی هرکس بیلیر : « ایلک قرال اولان مسعود بر عسکردی » . اکاسکی زمانلردن بری بشری جمعیتلر

کندیلری کرک حیوانلره ، کرک عناصر طبیعییه ، کرک دیگر رقیب جمعیتلره قارشی مدافعه ایتمک مجبور دیلر . بومجادلهده بعضاری دیکر لرندن دهها مسلح ، دهها قوتلی ویاخود دهها ذکی اولدقلرندن « خلقک سسی » بونلری زینس تعیین ایتدی . وحا کمیتی اونلره ویردی . ایشته اجتماعیاتک شدتله مخالفت ایتدیکی ایضاحاتک انمودجی بودر . شمیدی یه قادار مصرک مثالی حاکمیتک اسکسی شکلنده بر فردده تمرکز ایتدیکنی ادعا ایدنلره حق ویریور کی ایدی . عصر مزده قرالیتی احیا ایتمکی دوشونمک کی دیوانه امیدلری اولانلر مناقشه لرنده هب مصری دلیل کوستر لرلردی . موسیو (نوره) : « سمیه لر دن ایمپراطور لقلره » عنوانلی صوک کتابنده دییورکه : « اون بش سنه اول مصر قرالغنگک عرض ایتدیکی معمانک حلی امیندی همانده کسيلمشدی . طبقی افسانه ده کی (ژوپیتر) ک قفاسندن تماميله مسلح اولارق چیقان (مینه رو) کی مصر اوزمان اک اوزاق عد ایدیلن دورده یکدن وبلا شبهه تام برانکشافه ایریشمش بر عضویت کی قارشیمزده دوریوری » [۱] . فرعونلرک تاریخی ، عصری اجتماعیاتک بدایتندن بری قدرتک بر فردده اولمادینی نظریه سنی ابطال ایدر کوزوکیوردی .

آرکه تولوژی ، اجتماعیاتک امدادینه یتیشدی . (پهتری) ، (آمه لینه) و (مورغان) لرک جفریاتی مصرده محلا طاش دورینه عائد بر مدنیت میدان چیقاردی . اولجه (لوره) نک وشمیدی موسیو (نوره) نک یوقاریده ذکر ایتدیکمز کتابنده کوستر دینکی کی مدنیتک پک بارز توتهمیک بر سنجیه سی اولدینی آکلاشیلدور . مصر قرالیتی بردنبره دوغمادی . او ، بنفسه بر خلقت دکلدر . فرعونلردن اول مصر پارچه پارچه ایدی . برچوق قبيله وشمیه لره منقسمدی . بونلرک هر برینک طوغانلری ، کویک ، عقرب ، قامیش ، چینار ، بامیه کی توتهملری واردی اولامظلم برماهیتی وبر معناده ده موقراتیک اولان بو حاکمیت آنجق یاواش یاواش فرعون طرفیندن کندی لهنه مصادره ایدلمشدر . موسیو (نوره) دییورکه : « ابتدائی مصرک اجتماعی حالنده کی توتهملرک الیوم آنجق قرال دنیلن بر شخصده تجمع ایتمش حالنی کورویورز . عصرلر کچدکجه اوالتهنرک اوغلی بالذات اله اولمشدر . طوپراغک یکانه صاحبی اودر . دنیوی واخروی بوتون لطفلری اوتوزیع ایدر . انسانلر ایله الهلر آرمشنده کرک سخر باز کرک راهب اوله رق یکانه واسطه اودر . دنیوی حیاتده جنته کوتوره جک یوله انسانلرک رهبری در .

ایشته بو صورتله در که فرعون ؛ تصور ایدیلن معنوی قوتلرک ال معظمی اوله رق نجلی ایدر .
 برده اونو تاماملی که توتهمینک سمیه لر اوزرتده اولان ولایتی کندی لهنه اولارق ضیبط ایتمکه ،
 عرقک الهی روحنی قرالی شخصیتده ضویلامغه میدان ویرن انقلاب زماننده بوتون بونلر
 نوه حالنده موجوددی « [۲] . موسیو (نوره) نک اثرنده مکملاً ایضاح ایتدیکی کی
 فرعون هیچ برشی بارآمادی . او ، موقع اقتدارک میراثچیسی اولدی . دیمک که مصر ؛
 عصری اجتماعیاتک طاسلاق حالنده کوستردیکی حاکمیتک تکامل قانوننه بر استئنا تشکیل
 ایتمه یور . بالعکس اونو تقویه ایدیور . شیمدی بوتکاملک مر حلالرینی قیصه جه کوسترمک
 ایسته یورز . اساساً بزى علاقه دار ایدن شی سیاسی مؤسسسلرک تحولاتی تاریخندن زیاده
 بو تحولاتک اسبابیدر . کوسترمک ایسته یورز که سیاسی مؤسسسلرک هر خصوصی تقلبی
 معشری روحک تکاملنک خصوصی بر آننه تقابل ایدر . بویله جه ده موقراتیک بر سیسته مک
 هانکی معشری فکرلره احتیاجی اولدیغنی ده تعیین ایده جکیز . وبو بزه مثبت برسیاستک
 عناصرینی کوستره جکدر . بیلدیکمز جمعیتلرک ال بسیط والاسکی اولانی توتهمیک جمعیتلردر .
 ابتدائی تشکیلات ، اجتماعی حجره سمیه در . دورقه ایمک یاپدیغنی تعریفی خاطر له تلم :
 « سمیه ، بربرلرینی آنجق عینی توتهمه منسوب اولدقلرندن دولانی اقربا . تلقی ایدن
 بر زمرة فردلردن عبارتدر . بالذات توتهم جانلی ویا جانسز بر وجوددر . اکثریا بر حیوان
 ویا نبات اولو . زمرة ، توتهمک نسلندن اولدیغنی فرض ایدر . اونک اسمنی طاشیر .
 واونی رمز اوله رق قوللانیر . اکر توتهم بر قورد ایسه سمیه نک بوتون اعضاسی جدلرینک
 بر قورد اولدیغنه وهر بریسنده قورددن برشی بولوندیغنه قاعدلر . « (۱) بو ابتدائی جمعیتلرده
 تام معناسیله بارز سیاسی تشکیلات یوق کی در . بو یوقلق ابتدائی سمیه لرده آنارشینک
 حاکم اولدیغنی و بر آدامک اقتدارینه مادی برامکانسزلق حائلندن باشقه بر حود بولونمادیغنی
 وقاعده نامنه هیچ بر شینه تصادف ایدلمه دیکنی ظن ایتدیردی . بو فکر چوق
 یا کلسدر . ابتدائی جمعیتلرده صوک درجه صیقی قاعده لر واردر . بابالغه ، اولادلغه ،
 ازدواجه عائد قاعده لر چوق واضحدر . (حرام لر) حلاللر پک چوقدر . بو قاعده لرک
 خصوصیتلری ، عینی زمانده دینی ، سیاسی ، اجتماعی وجوهی جائز اولمالرنددر . « قیمتلر »
 هنوز تفرق ایتمه مشدر . هربری دیکرینه قاریشیر ، اساساً تقدم ایدن دینی قیمتلردر .
 بزى علاقه دار ایدن اساس ، اقتدارک ، غیر شخصی حاکمیتک منتشر اولدیغنی قید ایتمکدر .

اقتداره مالك اولان توتهمدر . فقط توتهم هر هانگی بر صورتله سمیهنك بوتون اعضاستنده شایعدر . بناء علیه هر کسك سرفرو ایتدیگی کلی اقتدارك بر قسمنه سمیهنك هر فردی مالکدر . ابتداده هیچ کیمسهنك اقتداری نیچون کندی لهنه اولارق انحصاره آله مامسنی و بناء علیه منشأده قرالدرک ، سیاسی رئیسلك موجود اولامامسنی بو حال پك کوزهل ایضاح ایدر . حاکمیت عینی زمانده سمیهنك هم بوتون اعضاستنك فوقنده ، همده هر برینك شخصمندهدر . سیاسی اجتماعیات حقنده اک ممتاز متخصصلرمزدن بری اولان موسیو (داوی) [۲] اثرلرینك برنده دیورکه : «سمیهده ره و فرایك تشکیلاتك بر انموزجی واردر . یالکیز بزجه توتهمیک سمیهنك تشکیلاتی بو کله پك فنا تعریف ایدر . چونکه دهموقراسی حقیقاً موجود اولمق ایچون فرد حریتی و قیمتنی شعورلی اولارق دویمالیدر . عینی زمانده کندینی آشان شأنت و قیمتله اطاعت ایتك احتیاجنی افرق ایتلیدر . حالبوکه توتهمیک سمیهده فرد کندینی فرد اولارق طایماز . آنجق توتهمی و معشری روحه نسبتله تعریف و ایضاح ایدر . حاکمیتك شایع بر حالده بولوندیغی بوتون جمعیتلر بزه توتهمیک جمعیتك بر مثالنی کوستریرلر . ولایتك بوشیوعی ، توتهمک و اقتدارینك سمیهنك بوتون فردلرنده منتشر بولونماسی اعتقادینه استناد ایدر . بو ولایت شایع اولدیغی حالده اوکا اطاعت و حرمت ایدیللمسی ، توتهمک اقتدارینك هر برنده شایع اولدیغی حالده هپسنك فوقنده حائز قیمت اولدیغنی کوسترر . مع مافیه توتهمیک سمیهلرک ایچنده مرکزیت و وحدته تمایلات کورولمز دکلدی . یالکیز توتهمه عبادت هر سمیهده مطلق بر خصوصیتله تکمیل ایتزدی . عینی قبیلهنی تشکیل ایدن سمیهلر آراسنده تماسلر واردی . مختلف توتهم مذهبلی بر برلرندن بی خبر دکلدیلر . بالعکس بر برلرینی اکمال ایدرلردی . دورقایم دیورکه : « مادامکه بوتون سمیهلر برتک و عینی قبیلهنك آنجق اقسامیدر . قبیلهنك وحدتی سمیهلرک کندیلرینه مخصوص آیین و مناسکلی آراسنده هر حالده حس ایدیلر » [۱] دورقایم ؛ قبیلهنی تشکیل ایدن بوتون سمیهلرک مختلف اعضاسی ایچون عینی ماهیتی حائز اولان قبیلهوی انیتلر initiations اولدیغنی کوستریور . اعتقاداتك بو کنیشهله حرکتی دوام ایدر . و یاواش یاواش حس ایدلمکمزین الهلر اورتادن قالقار . اوکوست قونت دیردیکه :

« بشریت کچیردیگی «حالات ثلثه» دن ایلکی اولان دینی حالده فه تیشیرمدن ، پولیته تیزمه

[۲] « La foi jurée » نام تهزه مراجعت

[۱] دورقایم دین حیاتك ابتدائی شکللی صحیفه (۴۰۶)

کچهرک مونوته ئیزمده قرار قیدشدر . معاصر اجتماعیاتک کشفلری پوزیتیویزم فلسفه سنک بو استبصارینک عمومیتله دوغری اولدیغنی کوستریور . توتهمیک جمعیتلرک تکاملی تک بر خصیصه ایله توصیف ایدیله بیلیر : بونلر بوتون ساحه لرده مرکزیتله و سیسته ملشمکه دوغرو کیتدیجه فضله میل ایدیورلر . مرکزیتله تمایل اولا طبیعتله دینی ساحه ده تظاهر ایدیور . ابتداده آنجق مبهم اوله رق تصویر ایدیلن قبیله وی مناسک و آینلر مترقی بر صورتده قوتله نیور . بویله جه کثرت اله اوزرنده تکرار بر طرح عملیه سی اجرا ایدیلهرک یاواش یاواش مونوته ئیست اعتقادلره واصل اولونویور . ساقل جمعیتلرک سیاسی مؤسسسه لرینک تکاملنی دفعاتله آنه سوسیولوژی بکده تدقیق ایدن (مارسه ل ماوس) واضحا کوستردیکه رئیس لرک ظهورینه منجر اولان سیاسی مرکزیت حرکتی ، مونوته ئیزم تمایلاتیله موازی اوله رق ایبرله یور . بو دینی مرکزیت وتیره سی ده عسکری مرکزیتله مناسبتداردر . اولا کوچیه حالنده اولان وهر هانکی برطوپراغه آز مربوط بولنان توتهمیک جمعیتلر بالاخره طوپراغه باغلانیدیلر . بوضورتله کویلر دوغدی . بر زمانلر لاقید قالدق لری طوپراقلر کیت کیده کوزلرنده قیمت کسب ایتدی . اونی کندی ملکلری ، بالذات سمیه نک بر قسمی کبی تلقی ایدهرک مدافعه سنی وظیفه بیلیدیلر . ایشته محارب لر و بناء علیه عسکری تشکیلات ایله رئیس لرک موجودیتی بوندن نشأت ایتدی . عیناً بیانی اوکوز آوی کبی بویوک اولره چیقمق احتیاجی ده سمیه نک فوقنده تشکیلاتی میدان کتیرمکه سبب اولدی . بومطالعاتک عمومی برشمولی وار کیدر . هم آفریقا جمعیتلرینک ، هم ده آمریقا ریلیرلی جمعیتلرینک تدقیقی بو حقیقتلری میدانه چیقاردی . مثلاً (اوماقا omaca) جمعیتی کرک دورقایمی و کرک (ماوس) ی پک شایان دقت نتیجه لره ایصال ایتدی . اوماقالی لرده توتهمیک سجیه هنوز چوق بارزدر . هر سمیه قوتلی بر شخصیت محافظه ایدر . بونکله برابر قیلوی وحدت حسی پک شدتلی در . بوتون اوماقالر عاند اولدق لری سمیه نه اولورسه اولسون (واقت) ه قارشلی عینی آینی یاپارلر . (واقت) قبیله نک بویوک آلهیدر . وهر سمیه نک خصوصی توتهملرینک فوقنده در . (مارسه ل ماوس) دیور که : « محقق که (واقاندا) تماماً رعد ایله مشترک اولارق محارب لر جمعیتنک ، داها دوغری نیی بیانی اوکوز آوینک اجرایی قبیله وی حتی بین الملل مذهب مؤسسسه سنی انتاج ایدن برنجی سبیلردندر . زیرا بو مناسک و آینلر قبیله حدودلرینی آشیور . الحاصل بوراده جنوبی ووسطی آفریقاده بارز مثاللرینی بولدیغمز و مونوته ئیزمه اولان بر نوع تمایل ایله قوتلی بر عسکری تشکیلاتک موازاتی کوسترن

عمومی بر مناسبتك relation générale خصوصی بر وقعه سی قارشیدنده یز « (۱) (دورقایم) ایله (ماوس) ك متكامل توتهمیزمه منسوب سافل جمعیتلر حقنده کی مشاهده لری بزی اشغال ایدن مسئله ایچون چوق نافعدر . سافل جمعیتلرده کوردیکمز مرکزینه دوغری اولان بو حرکتك « ایلك » حادثه لرینك هانکییدی اولدینی مسئله سی شمدی مناقشه ایده جك دکلز . عسکری ، اقتصادی و سیاسی مرکزینی انتاج ایدن دینی مرکزیتیدر ؛ یوقسه دینی مرکزینی انتاج ایدن عسکری مرکزیتی در ؛ بو مسئله یی معاصر اجتماعیات هنوز حل اتمه دی . (مارسهل ماوس) بعض یرلرده ایکنجی فرضیه یی ترجیح ایدیور کی ایسه ده اساساً مسئله قیاس مقسم Dilemme شکلنده دکلد . بوراده ینه جمعیتلر تاریخنده پك صیق واقع و ساسیون ایچون چوق استفاده لی اولان مقابل حلول و نفوذ حادثه لرندن برینی کوریورز . بونی تحلیله غیرت ایدلم .

عسکری ویا اقتصادی مرکزیت موجود اولمادن چوق ده اول هنوز هر سیمیه کندی بارزشخصیتنه مالک اولدینی زمانلرده بیله ، بر آزیوقاریده اشارت ایتدیکمز کی ، دینی مرکزیته تمایلات واردی . بر سیمیه نك اعضاسی قومشو بر سیمیه نك اعتقادلرینه قطعياً « یابانجی بر دینك اکثریتله القا ایتدیکی بدینی ، لاقیدی ویا خصومت حسلریله باقاز . بالذات کندیلری ده بو اعتقادلره اشتراك ایدرلر . مثلاً سیلان منسوبلرینك اسطوروی بر سیلان جدلری اولدیغنه و بوندن بر چوق خصوصی فضیلتلره و خارق العاده قوتلره مالک اولدقلرینه بوتون قارغامنسوبلرینك ده ایمانی واردر . « (۲) بوتون قبیله حضورنده جریان ایدن مراسمده موجوددر . مثلاً دینك اسرارینه ادخال ایتك initiation ، دیش چکدیرمك ، سنت ایتك کی ... زمره ، یاواش یاواش بو مشترک اجرا آتی دیناً مشروع قیلاجق و بوندن بوتون قبیله نك بر آز اول بحث ایتدیکمز (واقاندا) کی مشترک الهی دوغاجق . بویله جه قبیله لرك بر طوپراغه یرلشمه سندن و کویلرک تشکلندن نشأت ایدن اقتصادی شرائطک تحولی نتیجه سنده عسکری تشکیلات ایله رئیسلرک ظهوری ضروری اولونجه عسکری مرکزیت تماماً حاضر بر زمین بوله جقدر . دینی مرکزیته تمایلات ایسه ذاتاً وجود بولمش اولدیغندن رئیسلرک موجودیتی آرتق پك اعلا ایضاح ایدیله بیلیر . توتهم ، دینی سیمیه نك حدودلرینی آشماش اولسهیدی قیلوی بر رئیسک وجودی اصلاً قابل اولمازدی . قارغا

(۱) آتنه سوسیولوژیک جلد XII صحیفه ۱۰۹

(۲) دورقایم . دین حیاتك ابتدائی شکلری صحیفه ۲۲۱-۲۲۰

سمیه سنه منسوب بر آدم نیلانک منسوب لرینه ناصیل قوماندا ایده بیلیدی؟ آشکاردر که بونلرک اوزرنده هیچ بر نفوذی اوله مازدی. رئیس لرک ظهوری، توتهمیک جمعیت لرک مؤسسه لرنده کی انقلاب لر آنجق فکر لرده اولجه بر انقلاب ویا تکامل واقع اولدینی ایچوندر. رئیس لرک دنیوی قدرتی معشری وجدانده کافی درجه ده معنوی راستناد بولدینی کون دوغابیلنمشدر. فقط او زمان معکوس بر حادثه یعنی قبیله سلطه سنک هر ایکی شکلی ظهور ایتمشدر. برنجیسی مبهم بر خیال دن باشلایه رق قبیلوی بر آلهده طوپلانان دینی ولایت، ایکنجیسی عسکری رئیس لرک شخصنده تمرکز ایدن عسکری ولایت. بو ایکی ولایت بر رینه غیر قابل اجتناب بر صورتده نفوذ ایتمه دن نه یان یانه یاشایه بیلبر، نه ده بر بر لرندن تغافل ایده بیلیر لر. ابتدائی انسان لر ایچون بر رئیس لرک وجودی ضرورتی قبول ایتک، اونک مادی و معنوی تفوقنی آ کلامق اوکا حرمت و اطاعت ایچون کافی دکدر. بوراده ده نفعیه جی utilitariste ایضا حیرک نه قادر خام و بود الاجه اولدق لری کورولور. رئیس لرک شخصی قیمتی نه قادر بویوک اولور سه اولسون ولایت قدرتی بو قیمته مدیون دکدر. بوز اولو قبیله نک فوقنده دولاشان روحه، صوکراده بالذات قبیله آلهیله معجزه وی بر تماسده بولندیغنه دائر اولان اعتقاده مدیوندر. ابتدائی توتهملرک بوتون قوتی رئیس لنده تمرکز ایتش ظن ایدیلیر. غایت طبیعی اوله رق قرال دخی معشری وجدانک بو تحولاتی یعنی عسکری قدرت ایله دینی قوتک بو عینیشمه سنی ممکن مرتبه تعجیل ایتمه غیرت ایده جکدر.

مرکز داها زیاده تبارز ایتدیکی و قبیله لرک بر لشهرک خصوصی قبیله لرک فوقنده اولاجق رئیس لرک ضروری موجودیت لرینی حس ایتدک لری زمان عینی حادثه حصوله کلیر. اسکی مصر تاریخی بزه بو خصوصده پک شایان دقت مثال لر عرض ایدر. اسکی مصر قرال لرینک نفوذ و اقتدار لری توسع ایتدکجه معنوی قدرت لری ده متوازیاً توسع ایدیور (مه نه س) و خلف لری سمیه و قبیله لری آزار آزار تمثیل ایدر کن عینی زمانده خصوصی رئیس لری، خصوصی توتهملری، خصوصی آله لری ده تمثیل ایدیور لر دی. موسیو (نوره) (۱) دیور که: نتیجه بر چوق مجادله و متقابل فدا کار لقلرله اله ایدلدی. اسکی (نه قهبه Nekheb) ایله (بونطو Bonto) قرال لرینک ایکی توتهمی (طوغان Taucan) دن صوکرادر که قرال لرک رسمی اسم لری اوله رق انتخاب اولونه بیلدیلر. مثلاً زانباق یا خود جنوب کلی ایله شمال آریسی [نه قهبه : Nekheb] ک آق باباسیله بونطونک یبانی اوکوزی uroeus هر زمان

ایچون جنوب و شمال حکمدارلرینی ، صاحبیرینی تمثیل ایدیهیلیرمی ایدی ؟ خاییر . سناء علیه فرعون، (طوغان) ، علاوه دوت رقیب توتهمی نمسهدی . بونلرده بالمقابله اوکامادی و معنوی قوتلرینی ویردیله . بو صورتله فرعون مظفر اولدی . « بویلهجه جسمانی قدرت ایله معنوی قدرتک عینی زمانده تمثیل ایدلمهسی مثاللری پک چوقدر . یالکیز بر دانهسینی ذکر ایدلم . میلاددن ۱۴۰۰ سنه اول ، یعنی معنوی قدرتک فرعون لهنه تمثیلندن بیکلرجه سنه سوکرا فرعون برنجی (سهتی) به عطف ایدیلن اوصاف بو حادثهینی غایت اینی کوستیر . « سن آلاجه توپلی الهی طوغان ! سمایی (Ra) نک عظمتیه آشار و سریع یورووشلی چاقال کبی دنیایی بر ساعتده دور ایدر ؛ فسونکار آرسلان کبی بوتون سیانچی مملکتلرک مجهول یوللری اوزرندن صیجرار ، چلیک بوینوزلی ماندا کبی آسیایلیری ازهر و دیتیلیری صیقیشدیررسک . « غرب مملکتلرنده کبی قرالرده طاینان « الهی حق » نظریه سنه بوکا نمائل بر حرکتله واصل اولونه جوق دکدر .

موقع اقتدارک فردیلشمه سنک دیکر بر عاملی اولان (پوتلاچ Potlatch (۱)) ک مطالعهسی بزى عینی نتایجیه ایصال ایده جکدر : پوتلاچ مؤسسسه سنک تأسیسی معشری وجدانک درین بر تحولک ثمرهسی و عینی زمانده بوتحوولی تعجیل ایدن بر عاملدر . ابتدائی جمعیتلر عالمده یاپدیغمز بو کوچوک کزینتی احتمال بر آز خشین کله جکدر . بالخاصه بو سیاحتی جدی بر علاقه ایله تعقیب ایتمه نلر بزى بوراده مشغول ایدن اجتماعی مسئله دن پک اوزاقلاشمش ظن ایده جکلردر . حالبوکه بز کزینتی بی چوق استفاده لی بولویور و بو تحلیللردن شو حاکم فکرک چیقدیغنی کورویورز :

معشری وجدانک تمایلاتی قوتله افاده و معشرک مادی منفعتلرینک اداره سییه برابر معنوی منفعتلرینک تأمینده تعهد ایتمه ن سیاسی بر مؤسسسه نک اوزون مدت دوام ایتدیگی اصلا واقع دکدر . بونی عصری ده موقراسیلره تطبیق ایدلم .

دهموقراسیلرک سیاسی مؤسسسه اوله رق ظهورلری معشری وجدانک کندیلرینی مبهم بر صورتده ایسته مه سننددر . ده موقراسیلری یاراتان بویوک انقلابچیلر ، معشری وجدانله قاینانشان و اونک حمله سیله هر کسک مبهم اوله رق دوشوندیکنی یوکسک سسله سویله پندردر . انسانلر مثبت ذهنیته دوغری ایلر یلدکلری یعنی دینی و مابعد الطبیعی اعتقادلری ترک

(۱) پوتلاچ حقنده بر مقاله حاضر لایورز مجموعه منک کله جک نسخه سنده انتشار ایده جکدر .

ایتدکری زمان، « الهی حق Droit divin » ه مستند قراللق کندیلرینه تماماً آ کلاشیلمايان برشی کبی کورونمکه باشلادی . ایمانی غائب ایدنجه موقع اقتداره حرمتی ده غائب ایتدیلر . بو صورتله معشری وجدانک معنوی دستکنه مالک اولامایان قراللقلر همان چوکدیلر . ۱۷۸۹ ده فرانسز اختلان کیرینک تام « فیلسوفلر عصری » تسمیه ایدیلن برعصرک نهایتنده ظهور ایتدی و اون سکزنجی عصرک بونجه متفکرلرینک عینی یوله و عینی مفکورهیه کیتمه لری برتصادف اثری دکدر . (وولتهر) ، (دیدهرو) ، (دالامبهر) و (روصو) فرانسز اختلانک مولیدرلر . فقط اولر عینی شیلری باشقه بر زمانده سویله مش اولسه لردی کیمسه دیکله میه جکدی . اولرده سوق و اداره ایتدکری نسبتده منقاد اولدتلری درین برحریانه قایلیمش لردی . عییا ده موقرات بر حکومت معنوی قوتی زردن آلاجق ؛ الهلر قوغولدی ، مابعدالطبیعی وموهوم قوتلر ، باطل خیاللر اولدی . اوخالده ده موقراسی نیک نامنه اداره امور ایده جک؛ جواب ویره لم؛ ثولمش ، مستیک الهلر نامنه دکل ده هر فردک وجهلنک ترجمانی اولان معشری وجدان نامنه اداره امور ایده جکدر . بشریتک اوزرندن کچن بو بویوک معشری نفخه هرکسه شخصیتک شعورینی ویردی . منشاده فرقلیلاشماشن بروجود اولان انسان ، محاکمه سنک ممتازیتنی ، اجتماعی افعوله سنک شعورینی قازاندقن صوکرآ قرالک کندیسنندن غصب ایتمش اولدیغی موقع اقتدار حصه سنی طلب ایتدی . عصری ده موقراسینک معنوی امتدادکاهی علمی ، مثبت ، لایق زهنیتیره وهشی اجتماعی زهنیتیره در . علمی ، مثبت ، لایق و اجتماعی ذهنیت اولمقسزین ده موقراسی بوش وشا ایتسزدر . اونک ایچون ده موقراتلر بوتون جهد وغیرتلیغی بو مثبت ذهنیتی انکشاف ایتدیرمکه صرف ایتلیدرلر . ده موقراسینک قوتله یرلشمه سی ایچون بو واسطه قانونلردن چوق داها ایدر . مکتب وملی تربیه مسئله لرینک عصری ده موقراسیلرده نهدن عمل دیره کی مثابه سنده مسئله لر اولدیغی آرتق آ کلاشیلور . بوتون امتیازلرک الغاسی هیچ شبهه سز چوق ابی برشیدر . فقط بو الغانک ضروری وشایان آرزو برحال آلمسی البته چوق داها مرجحدر . دماغ وقلبلرده انقلاب یامادقچه هرشی شبهه لیدر . بوندن صوکرآ کی مقاله لرده معشری وجدانک مثبت ذهنیته دوغری طبیعی برصورتده تکاملنی تعجیل ایتمه نک نه صورتله ممکن اولدیغنی کوره جکز . بو تکامل نه درجه سریع اولورسه ده موقراسیلرک معنوی اقتداری ده اودرجه صحیح وقوتلی اولور .